

РЕШЕНИЕ

№ 1879

гр. София, 29.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-В СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елена Иванова

Членове: Иванина Ив. Пъстракова
Георги Кацаров

при участието на секретаря Цветослава В. Гулийкова
като разгледа докладваното от Елена Иванова Въззивно гражданско дело № 20221100513332 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 – чл.273 от ГПК.

С решение № 20063958 от 26.10.2022 г., постановено по гр.д.№ 7201/2020 г. по описа на СРС, III ГО, 113 състав Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ е осъдена да заплати на А. Н. Д., ЕГН ***** на основание чл.187, ал.5, т.2 във връзка с чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР /в ред. към ДВ бр.81/14.10.2016 г./ сумата 293,15 лева, представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд под формата на нощен труд за периода от 01.12.2018 г. – 31.12.2019 г., получен чрез преизчисляване на нощен труд в дневен с коефициент 1,143, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 11.02.2020 г. до окончателното изплащане на вземането, както и на основание и чл.86, ал.1 ЗЗД сумата 10,48 лева – обезщетение за забава върху главницата за периода от 26.01.2019 г. до 31.12.2019 г., като искът за главницата за разликата над уважения размер до пълния предявен размер от 432,91 лева, както и искът за обезщетение за забава за разликата над 10,48 лева до предявената стойност от 51,00 лева са отхвърлени като неоснователни.

Със същия акт Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ – МВР е осъдена да заплати на А. Н. Д. на основание чл.78, ал.1 ГПК сумата 188,24 лева – разноски по делото, както и на основание чл.78, ал.6 ГПК по сметката на Софийски районен съд 175,49 лева – държавна такса и разноски по делото.

Така постановеното съдебно решение в частта, в която са уважени предявените от ищеца искове е обжалвано от ответника Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“. Във въззивна жалба се поддържа, че първоинстанционното решение в тази му част е неправилно, незаконосъобразно, потиворечащо на константната практика на ВКС. Наведени са доводи, че мотивите на първоинстанционния съд са неправилни и необосновани; че неправилно този съд е приел, че ищецът е полагал извънреден труд за процесния период и че е налице празнота в нормативната уредба. Инвокирани са аргументи, че в случая не следва да се прилагат чл.9 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /НСОРЗ/ и общия граждански закон – Кодекс на труда /КТ/; че има специална законова уредба, различна от общата, с която е допуснато продължителност на часове нощен труд от 8 часа – чл.187 ЗМВР.

Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната част и да постанови друго, с което да отхвърли изцяло исковите претенции. Претендира присъждането на юрисконсултско възнаграждение за въззивното производство.

Ответникът по жалбата – А. Н. Д., гр.Пловдив в срока по чл.263, ал.1 ГПК е депозирал отговор на въззивната жалба, с който жалбата е оспорена в цялост. Релевирани са съображения за неоснователност и необоснованост на същата и на наведените в нея възражения; че решението на СРС е правилно и законосъобразно и следва да бъде потвърдено, както и че е налице нормативна празнота, която да налага субсидиарно приложение на КТ и НСОПЗ. Претендира присъждането на разноски по производството.

Софийски градски съд, като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства съгласно разпоредбите на чл.235, ал.2 ГПК и чл.269 ГПК, намира за установено следното:

Въззивната жалба е допустима – същата е подадена от легитимирана страна в процеса, в срока по чл.259, ал.1 ГПК срещу подлежащ на възивно обжалване съдебен акт. Съгласно нормата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта му – в обжалваната част, като по останалите въпроси той е ограничен от наведените в жалбата оплаквания, с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните – т.1 от Тълкувателно решение /ТР/ № 1/09.12.2013 г. по тълк.дело № 1/ 2013 г. на ОСГТК на ВКС.

При извършената служебна проверка по реда на чл.269, изр.1 ГПК настоящият съдебен състав намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваната част, поради което въззивният съд следва да се произнесе по правилността на решението по релевираните в жалбата доводи.

Анализът на събрания по делото доказателствен материал и приетите за безспорно факти в производството, обосновава безспорния извод, че за времето от 01.12.2018 г. до 31.12.2019 г., страните по спора са били в служебно правоотношение, по силата на което ищецът – А. Н. Д. е изпълнявал длъжността „старши полицай“ в сектор „Охрана на обществения ред“ при Зонално жандармерийско управление – гр.Пловдив на ответната дирекция, като е работил на смени по график на 12-часови дежурства, вкл. и работа през нощта – от 22,00 ч. до 06,00 ч., при сумарно отчитане на работното време на тримесечни периоди. Горните обстоятелства се потвърждават и от приетите пред първа инстанция: кадрова справка на служителя, месечни графици за изпълнение на ППД и протоколи за отчитане на положения труд за иския период.

Не се спори в процеса, което е видно и от приетото заключение на допуснатата от първоинстанционния съд съдебно-счетоводна експертиза, изготвена от вещото лице Виолета Стоянова, че за процесния период служителят – А. Н. Д. е положил 256 часа нощен труд; че нощният труд положен от А. Н. Д. не е превръщан в дневен с коефициент 1,143 и че няма начисляван извънреден труд на това основание. Посочено е и че при приравняване на отработените часове нощен труд към дневен такъв с коефициент 1,143 се получава разлика в размер на 37,00 часа на стойност 293,14 лева.

Предмет на инстанционен контрол във въззивното производство са предявените при условията на обективно съединяване осъдителни иски от страна на ищеца с правно основание чл.178, ал.1, т.3 във връзка с по чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР /ред. ДВ бр.81/14.10.2016 г./ – в частта, в която същият е уважен за сумата от 293,15 лева, представляваща възнаграждение за извънреден труд за периода: 01.12.2018 г. - 31.12.2019 г., получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд в дневен с коефициент 1,143, ведно със законната лихва, считано от предявяване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане и на основание по чл.86, ал.1 ЗЗД – в частта, в която същият е уважен за сумата 10,48 лева, представляваща обезщетение за забава относно главното вземане за периода от 26.01.2019 г. до 31.12.2019 г.

По делото безспорно е установено, че в иския период-предмет на обжалване: 01.12.2018 г. - 31.12.2019 г. между страните в процеса е съществувало валидно служебно правоотношение, по силата на което ищецът в качеството му на „старши полицай“ в сектор Зонално жандармерийско управление – гр.Пловдив на ответната дирекция е полагал труд на 12-часови дежурства по график, включително и през нощта при сумарно изчисляване на работното време.

Спорните в производството въпроси са свързани с това дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд са приложими разпоредбите на КТ и НСОПЗ – в частност разпоредбата на чл.9, ал.2 от визираната наредба, или се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове, и

оттук дали е налице извънреден труд при превръщане на нощните часове в дневни по реда на чл.9, ал.2 НСОПЗ.

Отговорът на тези въпроси е даден в Тълкувателно решение № 1 от 15.03.2023 г. по тълк.дело № 1/2020 г. на ОСГК на ВКС. Съгласно задължителните за съдилищата съгласно чл.130, ал.2 ЗСВ разяснения на същото, при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл.9, ал.2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове.

Съгласно разпоредбата на чл.46, ал.2, изр.1 ЗНА, за да се приложи правна уредба по аналогия, е необходимо да има празнота в закона. Както е прието в мотивите на визираното тълкувателно решение, които настоящият състав напълно споделя, ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. С императивната норма на чл.187, ал.1 ЗМВР е предвидено, че нормалната продължителност на работното време е 8 часа дневно /40 часа седмично при 5-дневна работна седмица/, като по смисъла на чл.187, ал.1 ЗМВР „8 часа дневно“ означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден е разположен – в „светла“ част на деня или през нощта – в „тъмната“ му част, която е от 22,00 часа до 06,00 часа. Съпоставката на нормите на чл.187, ал.1 и ал.3 ЗМВР с тази на чл. 140 КТ показва, че разпоредбите на ЗМВР установяват по-голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово правоотношение. Установената с разпоредбите на ЗМВР по-голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от системата на МВР се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл.2, ал.1 ЗМВР, а именно: защита на правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност, опазване на обществения ред, пожарна безопасност и защита на населението.

Разпоредбите на чл.179 и чл.187, ал.9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и реда за полагане на нощен труд, включително отчитането и заплащането му да се извършват със съответни актове – наредба и заповед на министъра на вътрешните работи. С последната, представляваща индивидуален административен акт, се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби /действали в исковия период/ липсва правило като това на чл.9, ал.2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощните часове в дневни.

От друга страна, случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т.е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни. Прилагането на НСОПЗ към разглежданите служебни правоотношения не би обезпечило постигането на законова цел, доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в чл.187, ал.1 ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта – 8 часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се полага – през деня или през нощта. При изготвянето и приемането на ЗМВР законодателят е имал предвид разбирането за спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служителите на МВР се обезщетяват със съответни компенсаторни механизми: допълнително възнаграждение за прослужено време – чл.178, ал.1, т.1 ЗМВР, по-голям основен платен годишен отпуск /чл.189, ал.1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебното правоотношение /чл.234, ал.1 ЗМВР/, по-благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл.187, ал.5, ал.6 и ал.7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по-благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл.69, ал.2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл.69 КСО/ и др.

Решаващият състав на СГС поддържа застъпеното в мотивите на тълкувателното решение становище, че изложеното разрешение съответства и на правото на ЕС. С решение от 24.02.2022 г. по дело № C-262/2020 г. на Съда на Европейския съюз /СЕС/, 2 състав, образувано по преюдициално запитване на РС-Луковит – т.49, т.51 и т.55, се приема, че Директива 2003/88/ ЕО не съдържа указание за дадена разлика или съотношение между нормалната продължителност на нощния труд и нормалната продължителност на труда през деня, но следва да се следи за това за полагащите труд през нощта да има други мерки за

защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които позволяват да се компенсира особената тежест на този вид труд. Съгласно решението на СЕС член 8 и член 12, б.,„а“ от Директива 2003/88/ЕО следва да се тълкуват в смисъл, че не се налага да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор като полицаите и пожарникарите, е по-кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня.

В цитирания акт СЕС е обосновал извод и че чл.20 и чл.31 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат определената в законодателството на държава-членка нормална продължителност на нощния труд от седем часа за работниците в частния сектор да не се прилага за работниците в публичния сектор, вкл. за полицаите и пожарникарите, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел. Такава цел в случая е установена във визираната по-горе норма на чл.2, ал.1 ЗМВР, като разликата в третирането е съизмеримо с тази цел.

С оглед изложеното въззивната инстанция намира, че в дадения казус не е налице положен от ищеца и незаплатен от Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ – МВР извънреден труд за исковия период.

Поради липсата на кумулативната даденост на елементите от фактическия състав на разпоредбата на чл.178, ал.1, т.3 във връзка с чл.187, ал.5, т.2 от ЗМВР /ред. ДВ бр.81/2016 г./, предявеният иск на това основание срещу ответната дирекция относно главното вземане на ищеца А. Н. Д. за заплащане на допълнително възнаграждение в размер на 293,15 лева за 37,00 часа извънреден труд за периода: 01.12.2018 г. – 31.12.2019 г., получен в резултат на преизчисляване на положения от него нощен труд с коефициент 1,143, се явява неоснователен и като такъв същият подлежи на отхвърляне.

При приетия изход на спора по отношение на търсената главница, като неоснователна следва да се отхвърли и претенцията по чл.86, ал.1 ЗЗД на стойност от 10,48 лева и период: 26.01.2019 г. – 23.01.2020 г. вкл., тъй като това задължение е акцесорно и се обуславя от съществуването на валидно, ликвидно и изискуемо главно вземане на кредитора, по отношение на чието изпълнение длъжникът да е изпаднал в забава, каквото в конкретната хипотеза не е налице.

Поради несъвпадане на крайните изводи на настоящата съдебна инстанция с тези на първоинстанционния съд по отношение на изхода от спора в обжалваната част, решението на СРС в тази му част като неправилно следва да бъде отменено и да се постанови ново, с което претенциите на ищеца да бъдат отхвърлени изцяло.

Като последица от това решението на СРС следва да бъде отменено и в частта, касаеща присъдените в полза на ищеца разноски в размер на 188,24 лева, както и в частта, в която Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ е осъдена да заплати в полза на СРС сумата 175,49 лева – разноски по производството.

С изхода на делото на основание чл.78, ал.1 ГПК във връзка с чл.78, ал.8 ГПК на жалбоподателя следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер на 50,00 лева.

На основание чл.78, ал.3 ГПК на въззиваемата страна не се дължат разноски за настоящото производство.

Воден от горното, Съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 20063958 от 26.10.2022 г., постановено по гр.д.№ 7201/2020 г. по описа на СРС, III ГО, 113 състав – **в частта**, с която Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ е осъдена да заплати на А. Н. Д., ЕГН ***** на основание чл.187, ал.5, т.2 във връзка с чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР /в ред. към ДВ бр.81/14.10.2016 г./ сумата 293,15 лева, представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд под формата на нощен труд за периода от 01.12.2018 г. до 31.12.2019 г., получен чрез преизчисляване на нощен труд в дневен с коефициент 1,143, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 11.02.2020 г. до окончателното изплащане на вземането; на основание и чл.86, ал.1 ЗЗД сумата 10,48 лева – обезщетение за

забава върху главницата за периода от 26.01.2019 г. до 31.12.2019 г. и на основание чл.78, ал.1 ГПК сумата 188,24 лева – разноси по делото, както и **в частта**, в която Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ е осъдена да заплати по сметката на Софийски районен съд на основание чл.78, ал.6 ГПК сумата 175,49 лева – разноси по делото, като **вместо това ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от А. Н. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Пловдив, ул. **** срещу Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ – МВР, с адрес: гр.София, ул. **** осъдителни искове с правно основание чл.178, ал.1, т.3 във връзка с чл.187, ал.5, т.2 от ЗМВР /ред. ДВ бр.81/14.10.2016 г. за заплащане на сумата **293,15 лева**, представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден от 37,00 часа за периода от 01.12.2018 г. до 31.12.2019 г., получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд в дневен с коефициент 1,143, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 11.02.2020 г. до окончателното ѝ заплащане, както и с правно основание чл.86, ал.1 ЗЗД за заплащане на сумата **10,48 лева** – обезщетение за забава върху главницата за периода от 26.01.2019 г. до 31.12.2019 г. вкл., като неоснователни.

ОСЪЖДА А. Н. Д., ЕГН *****, с адрес: гр.Пловдив, ул. **** да **ЗАПЛАТИ** на Главна дирекция „Ж., с.о. и б. с т.“ – МВР, с адрес: гр.София, гр.София, ул. **** на основание чл.78, ал.1 ГПК във връзка с чл.78, ал.8 ГПК сумата **50,00 лева** /петдесет лева/ – разноси по делото.

Решението не подлежи на касационно обжалване на основание чл.280, ал.3, т.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____